

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ПРОЄКТ РІШЕННЯ

**Про звернення депутатів Одеської обласної ради до
Міністерства освіти і науки України щодо методики регіоналізації алгоритму
широкого конкурсу розподілу місць державного замовлення**

З метою врахування під час розподілу державного замовлення демографічних показників регіонів, потреб їх післявоєнної відбудови та інноваційного розвитку, створення в них умов для розвитку людського капіталу обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Одеської обласної ради до Міністерства освіти і науки України щодо методики регіоналізації алгоритму широкого конкурсу розподілу місць державного замовлення (додається).
2. Надіслати зазначене звернення до Міністерства освіти і науки України.

*Проект рішення підготовлено депутатом
Єгоровим Богданом (ДФ «Довіряй ділам»)
та внесено постійною комісією обласної ради з
питань освіти, науки, молодіжної політики,
спорту, культури та туризму*

Додаток
до рішення обласної ради
від _____ 2022 року
№ _____ - VIII

З В Е Р Н Е Н Н Я
депутатів Одеської обласної ради до Міністерства освіти і науки України щодо
методики регіоналізації алгоритму широкого конкурсу розподілу місць
державного замовлення

Тенденції скорочення темпів обсягу державного замовлення на підготовку фахівців на базі повної загальної середньої освіти у закладах вищої освіти Південного регіону в останні роки суттєво перевищують середні по Україні, що може призвести до руйнування надбань багатьох поколінь освітян і науковців, зменшення інвестиційної привабливості, зниження якості людського капіталу регіону та демографічної диспропорції.

Згідно з пунктом 8 статті 72 Закону України «Про вищу освіту» фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальностями відповідних ступенів вищої освіти встановлюється в обсязі, необхідному для забезпечення на кожні 10 тисяч населення навчання не менше 180 студентів.

Радою ректорів закладів вищої освіти Одеського регіону розроблено метод регіоналізації широкого конкурсу, який підтримано радами ректорів закладів вищої освіти Миколаївської та Херсонської областей та головами обласних державних адміністрацій у вересні 2021 року. Запропонований метод врахування справедливого та прозорого регіонального розподілу державного фінансування вищої освіти відповідає державній політиці рівномірного розвитку всіх регіонів країни.

При цьому сам принцип адресного розміщення державного замовлення не змінюється – абітурієнти виборюють місця держзамовлення згідно з їх уподобаннями та отриманим конкурсним балом і мають можливість подати заяви на вступ до будь-якого закладу вищої освіти будь-якого регіону України без жодних обмежень.

Реалізація запропонованого підходу практично не змінює методологію існуючого алгоритму адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра, необхідно зробити лише один додатковий крок – затверджені Кабінетом Міністрів України обсяги державного замовлення (так звані «Суперобсяг» за термінологією Умов прийому на навчання) за кожною спеціальністю попередньо поділяються МОН України за укрупненими макрорегіонами (не між закладами вищої освіти!) відповідно до чисельності їх населення та загального ліцензованого обсягу підготовки за певною спеціальністю у закладах вищої освіти цього регіону за прозорою для суспільства та регіонів методикою.

Загальний ліцензований обсяг підготовки за конкретною спеціальністю у вищих макрорегіонах, який визначається встановленими державою Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, дає можливість оцінити (хоча б опосередковано, бо інших показників немає) спроможність вищої школи конкретного макрорегіону щодо підготовки фахівців за певною спеціальністю.

Перевагами запропонованої методики регіоналізації алгоритму адресного розміщення державного замовлення на підготовку за ступенем бакалавра є:

- збереження існуючих переваг впровадженого алгоритму адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра, в тому числі прозорість розподілу державного замовлення та конкуренція між закладами вищої освіти за уподобаннями абітурієнтів;

- спрощення Умов прийому до закладів вищої освіти за рахунок ліквідації «регіональних коефіцієнтів», кількісні значення яких встановлюються непрозоро;

- гарантія пропорційного державного фінансування розвитку людського капіталу за укрупненими макрорегіонами України відповідно до вимог пункту 8 статті 72 Закону України «Про вищу освіту»;

- створення справедливих умов для розвитку конкурентоздатних напрямів підготовки та наукових шкіл, що історично склалися у вищих навчальних закладах всієї країни та забезпечують розвиток людського капіталу за всіма регіонами України;

- формування прозорих передумов для створення потужних регіональних університетів в областях в умовах справедливої конкуренції між закладами вищої освіти в межах регіону та без негативного впливу на можливості розвитку людського капіталу в цьому регіоні України. На наш погляд, саме в умовах регіоналізації адресного розміщення державного замовлення буде відбуватися природня конкуренція між закладами вищої освіти одного регіону (області), їх об'єднання, що підвищить їх конкурентоздатність в межах цього регіону. Підкреслимо, що саме на такому шляху оптимізації мережі закладів вищої освіти є впевненість в тому, що вона не буде впливати на можливості розвитку людського капіталу в межах окремого регіону України;

- створення передумов для підвищення академічної мобільності молоді з різних макрорегіонів країни і, тим самим, зменшення регіональних ментальних відмінностей, що існують, підвищення толерантності населення до іншої точки зору на історію України та шляхи її відбудови та розвитку.

Сподіваємось на Ваше позитивне реагування.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до Проекту рішення Одеської обласної ради
«Про звернення депутатів Одеської обласної ради до
Міністерства освіти і науки України щодо методики регіоналізації
алгоритму широкого конкурсу розподілу місць державного замовлення»

Суть проекту полягає в тому, що початку реалізації алгоритму адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра на базі повної загальної середньої освіти обсяги державного замовлення поділяються за укрупненими макрорегіонами України, спираючись на демографічні показники цих регіонів. Нормативною підставою для введення такого попереднього кроку є вимога пункту 8 статті 72 Закону України «Про вищу освіту», згідно з якою «Фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальностями відповідних ступенів вищої освіти встановлюється в обсязі, необхідному для забезпечення на кожні 10 тисяч населення навчання не менше 180 студентів».

При цьому сам принцип адресного розміщення державного замовлення не змінюється – абітурієнти виборюють місця держзамовлення згідно з їх уподобаннями та отриманим конкурсним балом та мають можливість подати заяви на вступ до будь-якого закладу вищої освіти будь-якого регіону України без жодних обмежень.

Реалізація запропонованого підходу практично не змінює методологію існуючого алгоритму адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра, необхідно зробити лише один додатковий крок – затвержені Кабінетом Міністрів України обсяги державного замовлення (так звані «Суперобсяг» за термінологією Умов прийому на навчання) за кожною спеціальністю попередньо поділяються МОН України за укрупненими макрорегіонами (не між закладами вищої освіти!) відповідно до чисельності їх населення та загального ліцензованого обсягу підготовки за певною спеціальністю у вишах цього регіону за прозорою для суспільства та регіонів методикою.

Загальний ліцензований обсяг підготовки за конкретною спеціальністю у вишах макрорегіону, який визначається встановленими державою Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, дає можливість оцінити (хоча б опосередковано, бо інших показників немає) спроможність вищої школи конкретного макрорегіону щодо підготовки фахівців за певною спеціальністю.

Таким чином, запропонована методика регіоналізації алгоритму розподілу державного замовлення за укрупненими макрорегіонами складається з двох етапів. На першому етапі «суперобсяг» державного замовлення для будь-якого (і-го) укрупненого макрорегіону за конкретною k-тою спеціальністю (CO^k) визначається за формулою:

$$CO^{ki} = CO^k * PK_i, \text{ де:}$$

CO^k - визначений постановою Кабінету Міністрів України обсяг державного змовлення за k-кою спеціальністю;

PK_i – розрахунковий коефіцієнт поділу державного замовлення для і-го укрупненого макрорегіону України, що ґрунтується на демографічних показниках відповідного року.

На другому етапі отримані значення «суперобсягу» державного замовлення за

конкретною спеціальністю CO^{ki} для певного укрупненого регіону корегується у відповідності до сумарного ліцензованого обсягу підготовки за певною k -кою спеціальністю у закладах вищої освіти цього макрорегіону ($СЛО^{ki}$):

$$СОЛ^{ki} = CO^{ki} * КЛ^{ki}, \text{ де:}$$

$СОЛ^{ki}$ – скорегований у відповідності до сумарного ліцензованого обсягу підготовки за певною k -кою спеціальністю у вишах i -го макрорегіону «суперобсяг» державного замовлення за цією спеціальністю;

$КЛ^{ki}$ – коригуючий коефіцієнт, який залежить від частки сумарного ліцензованого обсягу підготовки за певною спеціальністю у вишах i -го макрорегіону ($СЛО^{ki}$) у загальному ліцензованому обсязі підготовки за певною спеціальністю у всіх вишах України ($ЛО^{ki}$):

$$КЛ^{ki} = 1 + ((K^{ki} - КС^{ki})/КС^{ki}),$$

$$КС^{ki} = СЛО^{ki} / ЛО^{ki}, \text{ де}$$

$КС^{ki}$ – середнє значення коефіцієнту сумарних ліцензованих обсягів за спеціальністю, яке залежить лише від кількості виділених макрорегіонів. Так, у разі виділення п'яти укрупнених освітніх макрорегіонів, це значення дорівнює 0,20.

При цьому повинні виконуватись умови:

$$СОЛ^{ki} = 0 \text{ при } СЛО^{ki} = 0,$$

$$СОЛ^{ki} \leq 0,51 * СЛО^{ki}.$$

Перевагами запропонованої методики регіоналізації алгоритму адресного розміщення державного замовлення на підготовку за ступенем бакалавра є:

-збереження існуючих переваг впровадженого алгоритму адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра, в тому числі прозорість розподілу державного замовлення та конкуренція між закладами вищої освіти за уподобаннями абітурієнтів;

-спрошує Умови прийому до закладів вищої освіти за рахунок ліквідації «регіональних коефіцієнтів», кількісні значення яких встановлюються непрозоро;

-гарантує пропорційне державне фінансування розвитку людського капіталу за укрупненими макрорегіонами України відповідно до вимог пункту 8 статті 72 Закону України «Про вищу освіту»;

-створює справедливі умови для розвитку конкурентоздатних напрямів підготовки та наукових шкіл, що історично склалися у вишах всієї країни та забезпечують розвиток людського капіталу за всіма регіонами України;

формує прозорі передумови для створення потужних регіональних університетів в областях в умовах справедливої конкуренції між закладами

вищої освіти в межах регіону та без негативного впливу на можливості розвитку людського капіталу в цьому регіоні України. На наш погляд, саме в умовах регіоналізації адресного розміщення державного замовлення буде відбуватися природня конкуренція між ЗВО одного регіону (області), їх об'єднання, що підвищить їх конкурентоздатність в межах цього регіону. Підкреслимо, що саме на такому шляху оптимізації мережі ЗВО є впевненість в тому, що вона не буде впливати на можливості розвитку людського капіталу в межах окремого регіону України;

- створює передумови для підвищення академічної мобільності молоді з різних макрорегіонів країни, і тим самим зменшення регіональних ментальних відмінностей, що існують, підвищення толерантності населення до іншої точки зору на історію України та шляхи її розвитку.

Депутат Одеської обласної ради

Богдан ЄГОРОВ